

עירובין ב. (המשנה) עד ג. (שורה צרה אחרונה)

ביאורי מושגים

מבוי - מבוי הוא רחוב ללא מוצא המחובר לחצרות בלבד. מהתורה הוא מוגדר כרשות היחיד (חוץ מהרמב"ם המגדירו ככרמלית) אולם יש בו לעשות בו שני תיקונים כדי שניתן יהיה לטלטל בו בשבת:
 א. כיוון שהוא משותף לכמה חצרות הוא צריך שיתוף מבואות מדרבנן.
 ב. כיוון שהוא נראה כרשות הרבים הוא צריך היכר כדי שידעו שזוהי דרך ללא מוצא ולא דרך רבים. ההיכר האפשרי הוא או קורה מעל הפתח או לחי בצידו של הפתח.

משנה

מבוי שגובהו מעל 20 אמה - ימעט.
 ר' יהודה: אינו צריך למעט.
 מבוי שרחב יותר מ 10 אמות - ימעט.
 ואם יש לו צורת הפתח - אינו צריך למעט.

שיטת רב:

1. רב מודה שיש דעה תנאית הסוברת שחכמים לא למדו את דינם מההיכל (יש ברייתא המתירה מבוי גבוה כשיש לו היכר ססגוני - שיטה זו לא למדה את הדין מההיכל שכן גם להיכל היה היכר ובכל זאת גובהו היה 20 אמה).
2. לפי רב - ר' יהודה חולק גם על הסיפא של המשנה וסובר שלא צריך למעט כשהרוחב הוא מעל 10 אמות.
3. רב משנה את הגירסא במשנה. לשיטתו צורת הפתח (שמופיעה בסוף המשנה) לא מועילה כשהרוחב גדול מ 10 אמות.

בברייתא מובאות שתי דעות לגבי דעתו של ר"י האם הוא אומר עד 40-50 אמה או שהוא אומר אפילו עד 100.
 הדעה השנייה היא גוזמא ולכן היא יכולה להתיישב גם עם דעת רב, הדעה הראשונה מדויקת ולכן היא מתיישבת רק עם דעת ר"ח.

המח' בין רב לר"ח:
רב: ר' יהודה מתיר דווקא עד 40 אמה.
רב חסדא: גם יותר מכך.

נימוקו של רנב"י מקביל לנימוקו של רבה לגבי פסול סוכה מעל 20 אמה.
 אם רנב"י יישם את נימוקו גם בסוכה (כשיטת רבה) הוא יצטרך להסביר שיש חידוש גם בסוכה וגם במבוי, ולכן המשנה כתבה את הדין בשני המקומות.

טעמים של חכמים ור' יהודה:
רב:
חכמים: יש להקיש לפתח ההיכל שגובהו היה 20 אמה.
ר' יהודה: יש להקיש לפתח האולם שגובהו היה 40 אמה.
רב חסדא:
ר' יהודה: יש להקיש לפתחי ארמונות המלכים שגובהם רם ונישא.
רב נחמן בר יצחק:
חכמים: מעל 20 אמה לא שולטת העין.
ר' יהודה: מעל 20 אמה שולטת העין.

עירובין ג. (השורה הצרה האחרונה) עד ד. (ש14 מהסוף)

ביאורי מושגים
כלאים - אסור לשתול ירק קרוב לגפן וכן אסור לשתול בתוך כרם (גם אם זה לא קרוב לגפן).
 כדי להגדיר אוסף גפנים ככרם צריך 5 גפנים לפחות. ב"ש וב"ה נחלקו לגבי שטח נטול גפנים שנמצא בתוך כרם - מאיזה גודל הוא מפסיק להיות חלק מהכרם.
דופן עקומה - סכך פסול שבקצה הגג שאורכו קטן מ4 אמות - ניתן להתייחס אליו כחלק מהדופן וכך הוא לא יפסול את הסכך הכשר (כמובן שלא ניתן לשבת מתחת לסכך הפסול כיוון שהוא נחשב רק הדופן של הסוכה ולא הסכך).

ברייתא: מבוי הגבוה מ 20 אמה אבל יש לו אמלתרא - כשר.
מהי אמלתרא:
רב חמא בדרב"א: קורה בצורת קן ציפורים.
מערבא (אנשי א"י): קורת ארזים.

לפי בני מערבא - גם צורת קן מועילה.
לפי ר"ח - צריך דווקא דבר המושך את העין כדוגמת קן ציפורים. סתם קורה לא מועילה.
 עצי ארז הינם חשובים ומפורסמים. לכן למרות גובהם אנשים מודעים אליהם. עצי סוכה הגבוהה מ20 אמה אינם ידועים ולכן אנשים לא שמים לב.

רבה א' - מעיקר הדין שני המקרים כשרים אלא שבסוכה חוששים כי:
רבא מפרזקיא: הסוכה היא של יחיד, המבוי הוא של רבים. יחיד יכול לא לשים לב.
רבינא: הסוכה היא מהתורה, המבוי הוא מדרבנן, בשל תורה חוששים יותר מאשר בדיני חכמים.

רבה ב' - מעיקר הדין שני המקרים כשרים אלא שבמבוי חוששים כי:
רבא מפרזקיא: הסוכה היא של יחיד, המבוי הוא של רבים. רבים סומכים אחד על השני ולא ישימו לב,
רבינא: הסוכה היא מהתורה, המבוי הוא מדרבנן, דברי חכמים צריכים חיזוק יותר מדברי תורה.

מבוי וסוכה שחלק מהסכך/קורה נמוך מ20 אמה וחלק גבוה מ20 אמה:
רבה א': המבוי - כשר, הסוכה - פסולה.
רבה ב': המבוי - פסולה, הסוכה - כשרה.
רבה בר עולא: שניהם פסולים.
רבא: שניהם כשרים.

רבא ואבבי תמיד מחמירים:
בסוכה ומבוי - המידה הקצרה היא החומרא ולכן הולכים לפיה.
בכלאים - המידה הארוכה היא החומרא ולכן הולכים לפיה.

קושיה - יש הרי מקרים הפוכים:
מבוי הקצר מ4 אמות - פסול - שם המידה הקצרה היא לקולא.
סוכה הקטנה מ4 אמות - פסולה - שם המידה הקצרה היא לקולא.
גפנים הקרובים זה לזה פחות מ4 אמות - אינם כרם - שם המידה הארוכה היא לקולא.

תירוץ א': במקרים הללו אנו פוסקים בדעות החולקות (הסוברות שבמבוי צריך 4 טפחים, בסוכה צריך ראשו ורובו, ובכלאים נחשב כרם גם אם המרחק בין הגפנים קרוב).
תירוץ ב': כשאמרנו שבסוכה ומבוי הולכים לפי המידה הקצרה ובכלאים לפי הארוכה התכוונו לרוב הדינים ולא לכולם.

מהי מידת אמה:
אביי:
 בסוכה ובמבוי - 5 טפחים.
 בכלאים - 6 טפחים.
רבא:
 בסוכה ובמבוי - 6 טפחים מצומצמים.
 בכלאים - 6 טפחים מורחבים.

ברייתא

ת"ק: כל האמות שאמרו חכמים מידתם 6 טפחים לא מצומצמים.

רשב"ג: בכלאים המידות הן 6 טפחים לא מצומצמים.

אביי: רשב"ג ות"ק נחלקו במחלוקת שלי ושל רבא. רשב"ג סבור כמוני ות"ק כרבא.

רבא: רשב"ג מסביר את שיטת ת"ק (מתי צריך מצומצמות ומתי רחבות). שניהם סבורים כמוני.

קושיה על הסבר רבא:

אם רשב"ג בא להסביר את ת"ק למה הוא מזכיר את המספר 6 טפחים. תשובה:

רשב"ג בא למעט ממידות המזבח ששם חלק מהאמות הן בנות 5 טפחים (הגובה של היסוד, הרוחב של הסובב, הגובה והרוחב של הקרנות).